

Stort trykk på trygd og tannbehandling

DYR TRYGD: Om tannlegebehandling dekkes av trygden kan det slå negativt ut, skriver innsenderen.

Mer trygd - mindre rettferdig

Dorthe Holst, professor i samfunnsodontologi, UIO

Mange krever nå at tannbehandling skal dekkes av trygden. På papiret moralsk rettferdig ja, men hamrende uklokt med mindre det knyttes noen betingelser til bruken av trygd. Hvorfor? Fordi trygd til alle vil virke som en redusert pris på samme behandling og dermed vil brukerne ønske mer tannbehandling. Byene og tettstedene vil virke som en magnet på tannlegene, og distriktene og den offentlige tannhelsetjenesten kan vinke good-bye til de siste tannlegene de har. Det er plass til flere tannleger i byene, ikke fordi de borer i friske tenner, men det er så uendelig mange reparasjoner som kan gjøres om. Politikerne ser ikke forskjellen mellom ekte be-

hov for tannbehandlings- og tilbud om penere fyllinger. I tillegg til at tannlegene flytter til tettstedene blir behandling samlet dyrere, selv om staten sikkert på sin side vil kreve faste takster som motytelse fra tannlegene. Det ønsker Den norske tannlegeforening ikke, derfor foreslår de to delpakker, en til de fattige og en til de som har høye utgifter.

Et alternativ er at tannlegene, som legene, får et beløp per pasient de kan vise har vært til tannlegen i løpet av et år. Da vil tannlegene undersøke flere per år, og «tannlegemangel» unngås. I tillegg kan trygden utformes slik at det er lave/ingen egenandeler for dagens fattige samt en styring med de dyre behandlinger.

Nå i mars 2007 har det vært stort trykk fra media for mer trygd til tannbehandling. Det lave tilskudd i Norge blir omtalt som pinlig for en rik velferdsstat både i Aftenposten, Dagbladet og mange lokalaviser, og også i en lengre artikkel i Moss Avis. Det bygges opp store forventninger til Helse- og omsorgsdepartementets (HODs) stortingsmelding, som er varslet i juni. På HODs hjemmeside skriver departementet at tannhelsetjenester i vid betydning skal belyses. Men det står samtidig at det ikke er aktuelt med en generell trygdefinansiering, og forslagene skal avgrenses til dem som trenger det mest.

Jeg har ikke vært trukket inn eller konsultert i det pågående arbeidet. Jeg sendte den 8. mars nedenstående innlegg til Dagbladet og Aftenposten, men fikk nok en gang avslag fra Aftenposten. I forbindelse med NOU 2005: 11 om Den offentlige tannhelsetjenesten skrev jeg at jeg da gjerne ser at et rikt land som Norge betaler tannlegeregningen for folk, men at trygd i den nåværende situasjon vil ha slike virkninger at det skader særlig Den offentlige tannhelsetjenesten mer enn det gavner dem som får refundert sine utgifter. For å få en positiv effekt av trygd til tannbehandling må trygden koordineres med insentiver for å få tannlegene til å ha flere personer i sitt recallsystem. En slikt insentiv er f.eks. et beløp per pasienthode på en liste. Da forsvinner den påståtte tannlegemangel med dette pennestriket. Media synes også å anta at det ligger 5–8 milliarder på vent i statskassa

til tannbehandling. Ingen bekymrer seg om at også denne regningen skal betales av befolkningen. Jeg har tidligere sagt at skal man få utbetalt 1 000 kr fra trygden, må det innbetales 1 400 kroner i skatter og avgifter. Så mye, minst, koster det å administrere de mange små tilskudd. Det er dårlig business for befolkningen og ineffektiv bruk av felleskassen.

I Sverige la utreder Kurt Malmberg 6. mars frem del 3 av sin utredninger «Friskere tänder – till rimliga kostnader» (SOU 2007: 19). Den inneholder et forslag om

1) En tandvårdscheck annet hvert år på kr 300 til alle 30–74 åringer. Til gruppen 20–29 og 75+ er sjekken på kr 600.

2) Högkostnadsskydd: til utgifter fra kr 3 000– kr 15 000 refunderes med 50 %. Til utgifter over kr 15 000 refunderes 85 %.

Utredningen inneholder flere tiltak, som hver for seg er interessante. Både dagens trygdeordning og de varslede forslag i den kommende Stortingsmelding er puslete i sammenligning med de svenske forhold. Det er ikke rart at mange undrer seg over at verden er så forskjellig i to naboland. En av forskjellene ligger kanskje i Den offentlige tannhelsetjenestens vanskelige situasjon her i landet.

*Dorthe Holst
professor i samfunnsodontologi
Universitetet i Oslo*

Faksimile av debattinnlegg trykt i Dagbladet 11. mars.